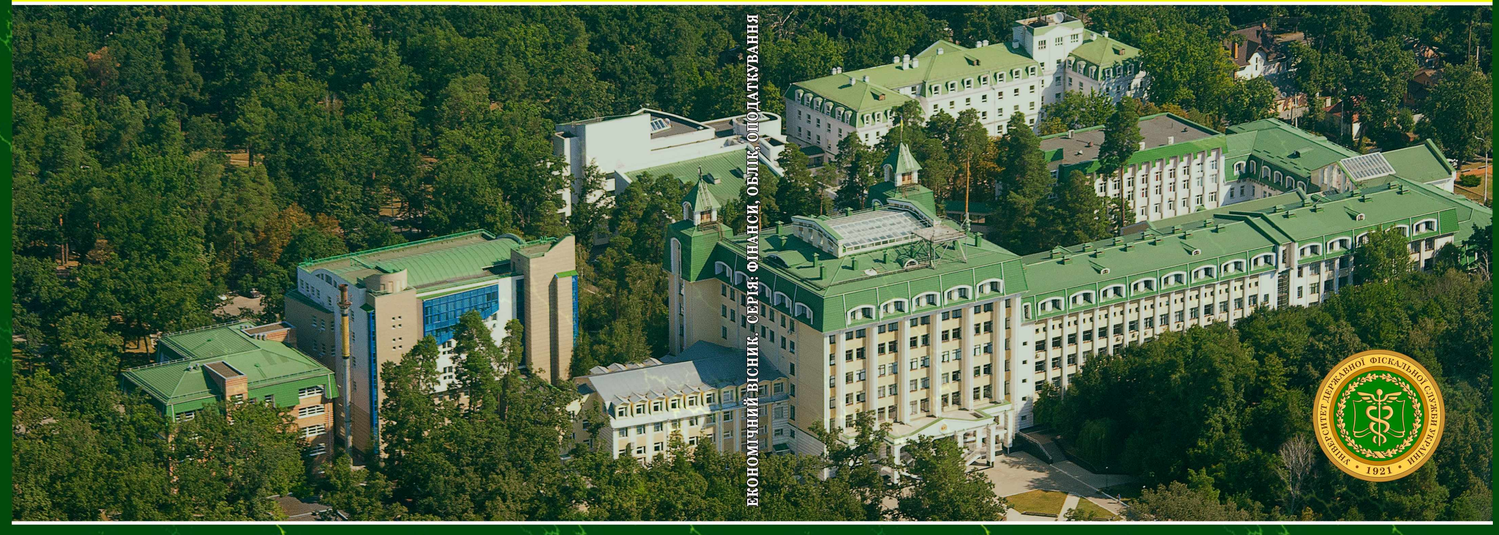
ISSN 2617-5932

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ВИПУСК 8 2021

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК. СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

- ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК. СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ
- ECONOMIC HERALD. SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION
- UNIVERSITY OF STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

Випуск 8 2021

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:
ШЕВЧУК ОЛЕГ АНАТОЛІЙОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
Заступники головного редактора:
МАЦЕЛЮХ НАТАЛІЯ ПЕТРІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ОНИШКО СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
Відповідальний секретар:
ДРУЖИНСЬКА НАТАЛІЯ СЕРГІЇВНА, к.е.н., УДФСУ (Україна)

Редакційна колегія:
АЛЕЙНІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА, д.н. держ. упр., професор, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Україна)
АНДРУЩЕНКО ВОЛОДИМИР ЛЕОНІДОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
БЕЛІНСЬКА ЯНІНА ВАСИЛІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
БЕРЕСЛАВСЬКА ОЛЕНА ІВАНІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
БОЯРКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА, д.е.н., доцент, ДВНЗ «Університет банківської справи» (Україна)
ГУРОЧКІНА ВІКТОРІЯ ВІКТОРІВНА, д.е.н., доцент, УДФСУ (Україна)
ДІДЕНКО НІНА ГРИГОРІВНА, д.н. держ. упр., професор, Національний університет охорони здоров'я імені П.Л.Шупика (Україна)
ДУБИЧ КЛАВДІЯ ВАСИЛІВНА, д.н. держ. упр., професор, Національний університет охорони здоров'я імені П.Л.Шупика (Україна)
ДЯЧЕНКО СВІТЛАНА АНАТОЛІЇВНА, д.н. держ. упр., Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ЗАЛІЗКО ВАСИЛЬ ДМИТРОВИЧ, доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ІЛЬЇН ВАЛЕРІЙ ЮРІЙОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
КАРПЕНКО ЛІДІЯ МИКОЛАЇВНА, д.е.н., професор, Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Україна)
КАРТАШОВ ЄВГЕН ГРИГОРОВИЧ, д.н. держ. упр., доцент, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Україна)
КОВАЛЕНКО ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
КОЖИНА АЛЛА ВАСИЛІВНА, к.н. держ. упр., доцент, Національна академія державного управління при Президентові України (Україна)
КОЛЯДА ТЕТЯНА АНАТОЛІЇВНА, к.е.н., с.н.с., доцент, УДФСУ (Україна)
КРАЄВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ЛІСОВИЙ АНДРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
МАРТИНЕНКО ВАЛЕНТИНА ВІТАЛІЇВНА, д.е.н., доцент, УДФСУ (Україна)
МЕЛЬНИК ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ, д.е.н., професор, Державна освітня установа «Навчально-методичний центр з питань якості освіти» (Україна)
ОЛЕШКО АННА АНАТОЛІЇВНА, д.е.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
ОСМІЯЧЕНКО ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ, д.е.н., професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ПАСІЧНИК ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, д.е.н., професор, ННЦ «Інститут аграрної економіки» (Україна)
ПАШКО ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ПЕТРУХА СЕРГІЙ ВАЛЕРІЙОВИЧ, к.е.н., доцент, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» (Україна)
ПИЛИПІВ ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ, д.е.н., професор, ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана» (Україна)
РИПІА СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ, д.е.н., професор, ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана» (Україна)
СТЕЖКО НАДІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
СУНЦОВА ОЛЕСЯ ОЛЕКСАНДРІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ТКАЧЕНКО НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, д.е.н., професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ТКАЧОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА, д.н. держ. упр., професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
ХОВРАК ІННА ВІКТОРІВНА, доктор економічних наук, доцент, УДФСУ (Україна)
ШВАБІЙ КОСТЯНТИН ІВАНОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
АМІТ КУМАР, доктор філософії, MBA, M. Com, доцент, Інтегральний університет, Лакнау (Індія)
АННЕЛЕНА ЛОББ, доктор філософії, доцент, Гарвардський університет (США)
ВАРАДАРАДЖ АРАВАМУДХАН, доктор філософії, MBA, MPhil., професор Аллагаської школи бізнесу, Університет Аллагаппа (Індія)
ГЕЧБАЯ БАДРІ, д.е.н., професор, Національний інститут економічних досліджень (Грузія)
ГОЗОРА ВЛАДІМІР, доктор філософії, габілітований доктор, професор, MBA, Університет економіки і державного управління в Братиславі (Словаччина)
ГОРАЛ ЮСТИНА, доктор філософії, доцент, Варшавська школа економіки (Польща)
ДЖВІГОЛ-БАРОШ М., доктор філософії, доцент, Сілезька політехніка (Польща)
ІРІЗАРРІ РАФАЕЛЬ, доктор наук, професор, Гарвардський університет (США)
ІСКАНДАР МУДА, доктор філософії, Університет Північної Суматри (Індонезія)
МИСКЕВІЧ РАДОСЛАВ, доктор філософії, доцент, Сілезька політехніка (Польща)
МОХД ЗАЇНІ АБД КАРИМ, доктор філософії, професор Університету Утара (Малайзія)
НОВАК ДАРІУШ, габілітований доктор, професор, Гданський економічний університет (Польща)
САФВАН АЛЬ САЛИМ, доктор філософії, професор, Технологічний університет Акаби (Йорданія)
СИПКО ЮРАЙ, доктор філософії, професор, MBA, Інститут економічних досліджень (Словаччина)
ЦИКЛАШВІЛІ НАТЕЛА, д.е.н., професор, Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)

ВИМОГИ ДО РУКОПИСУ

ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ

До друку приймаються статті українською, російською та англійською мовами, що відповідають тематиці видання й містять наукові результати, не опубліковані раніше.
Матеріали подаються в роздрукованому вигляді на адресу журналу та надсилаються в електронному вигляді на e-mail: **ekonvisnik@nusta.edu.ua**

СУПРОВІДНІ ДОКУМЕНТИ

1. Рекомендація статті до друку (для авторів без наукового ступеня) підписана фахівцем з науковим ступенем і завірена підписом та печаткою установи, яка є зовнішньою щодо Університету ДФС України, та установи, де працює автор (автори) статті.
2. Відомості про автора:
– прізвище, ім'я, по батькові (повністю) українською, російською та англійською мовами;
– посада;
– назва установи/навчального закладу;
– науковий ступінь;
– вчене звання; контактні телефони автора;
– e-mail;
– поштова адреса.

СТРУКТУРА ПУБЛІКАЦІЇ

Наукові статті, що подаються до журналу, повинні обов'язково містити такі неодмінні елементи:
1. Індекс УДК (на початку статті ліворуч, напівжирним шрифтом).
2. Прізвище та ініціали автора(-ів) (праворуч, напівжирним шрифтом українською мовою).
3. Науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи (повністю) (українською, російською та англійською мовами).
4. E-mail автора(-ів).
5. ORCID ID автора(-ів).
6. Назва статті українською, російською та англійською мовами.
7. Стаття: 1) формулювання мети статті (постановка завдання); 2) постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; 3) аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор. Важливо виділити невирішені частини загальної проблеми, які саме досліджуються у статті; 4) виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів; 5) висновки з цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямі.
8. Список використаних джерел та його транслітерація (References) в алфавітному порядку.
9. Анотація до статті: прізвище та ініціали автора(-ів) (українською, російською та англійською мовами) та текст анотації українською, російською та англійською мовами: мовою статті – не менш 500 знаків; англійською чи українською (якщо стаття написана не цими мовами) – не менше 1800 знаків, включаючи ключові слова.
10. Ключові слова українською, російською та англійською мовами (5–7 слів або словосполучень).

КОМП'ЮТЕРНИЙ НАБІР

Загальний обсяг статті не повинен перевищувати 15 сторінок машинописного тексту.
Стаття подається у форматі MS Word 97-2003 (*.doc) або (*.rtf); поля по 20 мм; шрифт – Times New Roman; кегель – 14; інтервал – 1,5; відступ – 1,25.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бібліографічний опис списку використаних джерел оформляється за правилами Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». References - транслітерований список цих же джерел, оформляється в стилі APA (American Psychological Association Style). Транслітерацію слід здійснювати відповідно до правил, прописаних у Постанові КМУ від 27 січня 2010 р. № 55 «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею».

ТАБЛИЦІ, СХЕМИ, МАЛЮНКИ

1. Таблиці, схеми, малюнки повинні мати посилання за текстом, бути пронумеровані, мати заголовок (назву, підпис) та посилання на джерело.
2. Ілюстративний матеріал має бути компактним та мати чітке зображення; написи на ілюстраціях і підписи до них мають бути подані мовою статті.
3. Формули подають за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation. Формули повинні бути пронумеровані.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВТОРА

Відповідальність за зміст статті несе автор.
1. Автор зобов'язаний ретельно вичитати рукопис і підписати його на останній сторінці. Редакційна колегія може скорочувати й редагувати матеріал за погодженням з автором.
2. Автор підтверджує, що матеріал статті є виключно власним оригінальним дослідженням, оформлений із дотриманням правил цитування та посилань.
3. Автор підтверджує, що в матеріалах статті не містяться відомості, заборонені до опублікування.
4. Автор підтверджує, що надані до друку матеріали раніше не публікувались в інших виданнях та містять достовірну інформацію.

РОЗМІЩЕННЯ МАТЕРІАЛІВ

Повнотекстові версії номерів журналу представлені:
– на сайті УДФСУ за адресою: **www.nusta.edu.ua;**
– на сайті Наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» за адресою: **http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/index;**
– на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України за адресою: **www.irbis-nbuv.gov.ua**

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ (УДФСУ)

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК ОПОДАТКУВАННЯ
ВИПУСК 8 2021

Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б»)
Наказом МОН України від 15.10.2019 р. № 1301

Засновник, видавець та виготовлювач Університет державної фіскальної служби України

Заснований у 2017 р.,
є правонаступником Наукового вісника Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)

Адреса редакції та видавця:
Україна, 08201, м. Ірпінь,
вул. Університетська, 31,
Університет ДФС України
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Рекомендовано до друку Вченою радою Університету ДФС України (протокол № 14 від 23.11.2021)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації (Серія КВ №22277-12177Р від 02.08.2016)

У разі передруку матеріалів посилання на журнал «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» обов'язкове

Виходить у міру накопичення матеріалу

© Університет ДФС України, 2021

Рецензування статей здійснено членами редакційної колегії

Відповідальний за випуск
Дружинська Н. С., к.е.н.

Над випуском працювали:
Редактор, коректор
Грабарчук М.М., Чорна А.І.
Технічне редагування та комп'ютерне верстання
Лисенко О. В.
Дизайн
Маншилін М. Ю.

Підп. до друку 09.12.2021.
Ум.-друк. арк. 8,8.
Обл.-вид. арк. 9,1
Тираж 300 пр.
Зам. № 1 008

Видавець і виготовлювач
Університет державної фіскальної служби України
вул. Університетська, 31,
м. Ірпінь, Київська обл., 08201

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5104 від 20.05.2016

Університет державної фіскальної служби України запрошує здобувачів наукового ступеня доктора/кандидата наук до таких спеціалізованих вчених рад:

1. Наказом МОН України від 28.12.2019 № 1643 (зі змінами та доповненнями від 05.04.2021 № 420)
«Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 16 грудня 2019 року»
утворено спеціалізовану вчену раду Д 27.855.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) економічних наук за спеціальностями 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» та 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит».
Голова ради:
Шевчук Олег Анатолійович,
д.е.н., професор, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 08.00.08.
Заступник голови:
Береславська Олена Іванівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри банківської справи та фінансового моніторингу, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 08.00.08.
Учений секретар:
Онишко Світлана Василівна,
д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 08.00.08.

2. Наказом МОН від 16 липня 2018 року № 775
«Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 05 липня 2018 року»
утворено спеціалізовану вчену раду Д 27.855.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».
Голова ради:
Білоус Віктор Тарасович,
д.ю.н., професор, заслужений юрист України, професор кафедри фінансового права, Університет державної фіскальної служби України.
Заступник голови:
Касьяненко Любов Михайлівна,
д.ю.н., професор, професор кафедри фінансового права, Університет державної фіскальної служби України.
Учений секретар:
Мацелик Тетяна Олександрівна,
д.ю.н., професор, професор кафедри фінансового права, Університет державної фіскальної служби України.

3. Наказом МОН від 24 травня 2018 року № 527
«Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 16 травня 2018 року»
утворено спеціалізовану вчену раду Д 27.855.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук за спеціальностями 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» та 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність».
Голова ради:
Топчій Василь Васильович,
д.ю.н., професор, заслужений юрист України, директор навчально-наукового інституту права, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 12.00.09.
Заступник голови:
Дідківська Галина Василівна, д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 12.00.08.
Учений секретар:
Грицюк Ігор Васильович,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 12.00.09.

АСПІРАНТУРА

Університет державної фіскальної служби України відповідно до ліцензії, в межах ліцензованого обсягу оголошує прийом до аспірантури (ад'юнктури) для здобуття ступеня доктора філософії за очною та заочною формами навчання.

Шифр та найменування галузей знань	Код та найменування спеціальностей
05 Соціальні та поведінкові науки	051 Економіка
07 Управління та адміністрування	071 Облік і оподаткування
07 Управління та адміністрування	072 Фінанси, банківська справа та страхування
08 Право	081 Право
28 Публічне управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування

До аспірантури (ад'юнктури) Університету приймаються громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які проживають на території України на законних підставах, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та виявили бажання здобути ступінь доктора філософії.

Прийом до аспірантури (ад'юнктури) Університету здійснюється на конкурсній основі незалежно від джерел фінансування навчання. Не допускається вступ поза конкурсом для здобуття ступеня доктора філософії.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) Університету здійснюється за очною (денною) формою навчання за рахунок коштів державного бюджету або за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб.

За заочною формою навчання підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється виключно за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб.

Термін навчання в аспірантурі не перевищує чотирьох років.

Прийом до аспірантури (ад'юнктури) Університету проводиться за конкурсом.

ДОКТОРАНТУРА

Університет державної фіскальної служби України оголошує прийом до докторантури для здобуття ступеня доктора наук за очною (денною) формою навчання.

Шифр та найменування галузей знань	Код та найменування спеціальностей
05 Соціальні та поведінкові науки	051 Економіка
07 Управління та адміністрування	072 Фінанси, банківська справа та страхування
08 Право	081 Право

Прийом до докторантури Університету здійснюється з урахуванням наукових досягнень за обраною спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

До докторантури Університету приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові здобутки та опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема, публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

Нормативний строк підготовки доктора наук у докторантурі два роки.

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

Науковий фаховий журнал

Випуск 8

Ірпінь ● УДФСУ ● 2021

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Засновник, видавець: Університет державної фіскальної служби України

Заснований 2017 року, є правонаступником Наукового вісника Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)

Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)

Мови видання: українська, російська, англійська

Свідоцтво про Державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22277-12177 Р від 02.08.2016

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Університету державної фіскальної служби України (протокол № 14 від 23.11.2021)

Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України (категорія Б) в галузі економічних наук наказом МОН України від 15.10.2019 № 1301

Редакційна колегія: *О. А. Шевчук*, д.е.н., професор (головн. ред.); *Н. П. Мацелюх*, д.е.н., професор (заст. головн. ред.); *С. В. Онишко*, д.е.н., професор (заст. головн. ред.); *Н. С. Дружинська*, к.е.н. (відп. секр.); *О. В. Алейнікова*, д.н. держ. упр., професор; *В. Л. Андрущенко*, д.е.н., професор; *Я. В. Белінська*, д.е.н., професор; *О. І. Береславська*, д.е.н., професор; *І. М. Боярко*, д.е.н., професор; *В. В. Гурочкіна*, д.е.н., доцент; *Н. Г. Діденко*, д.н. держ. упр., професор; *К. В. Дубич*, д.н. держ. упр., професор; *С. А. Дяченко*, д.н. держ. упр.; *В. Д. Залізко*, д.е.н., професор; *В. Ю. Ільїн*, д.е.н., професор; *Л. М. Карпенко*, д.е.н., професор; *Є. Г. Карташов*, д.н. держ. упр., доцент; *Ю. М. Коваленко*, д.е.н., професор; *А. В. Кожина*, к.н. держ. упр., доцент; *Т. А. Коляда*, к.е.н., с.н.с., доцент; *В. М. Краєвський*, д.е.н., професор; *А. В. Лісовий*, д.е.н., професор; *В. В. Мартиненко*, д.е.н., доцент; *В. М. Мельник*, д.е.н., професор; *А. А. Олешко*, д.е.н., професор; *В. О. Осмятченко*, д.е.н., професор; *Ю. В. Пасічник*, д.е.н., професор; *П. В. Пашко*, д.е.н., професор; *С. В. Петруха*, к.е.н., доцент; *В. В. Пилипів*, д.е.н., професор; *С. П. Ріппа*, д.е.н., професор; *Н. В. Стежко*, д.е.н., професор; *О. О. Сунцова*, д.е.н., професор; *Н. В. Ткаченко*, д.е.н., професор; *Н. М. Ткачова*, д.н. держ. упр., професор; *І. В. Ховрак*, д.е.н., доцент; *К. І. Швабій*, д.е.н., професор; *Аміт Кумар*, доктор філософії, MBA, M. Com, доцент; *Аннелена Лобб*, доктор філософії, доцент; *Варадараджу Аравамудхан*, доктор філософії, MBA, MPHIL, професор; *Гечібая Бадрі*, д.е.н., професор; *Гозора Владімір*, доктор філософії, габілітований доктор, професор, MBA; *Горал Юстина*, доктор філософії, доцент; *Джвігол-Барош М.*, доктор філософії, доцент; *Рафаель Ірізаррі*, доктор наук, професор; *Іскандар Муда*, доктор філософії, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Мискевич Радослав*, доктор філософії, доцент; *Мохд Заїні Абд Карим*, доктор філософії, професор; *Новак Даріуш*, габілітований доктор, професор; *Сафван Аль Салим*, доктор філософії, професор; *Сипко Юрай*, доктор філософії, професор, MBA; *Натела Циклашвілі*, д.е.н., професор.

Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування : науковий фаховий журнал / редкол. : О. А. Шевчук (головн. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. – Випуск 8. – 178 с.

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам економіки.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень з питань теорії і практики фінансів, бухгалтерського обліку, оподаткування та інших напрямів економічної науки.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями у сфері економіки.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

Науковим статтям, опублікованим у журналі, присвоюється індекс DOI (Digital Object Identifier) – ідентифікатор цифрового об'єкта.

Журнал розміщено в профільних міжнародних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакція журналу веде систематичну роботу щодо включення наукового фахового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження у світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія провадить роботу щодо входження журналу у Scopus та Web of Science.

Адреса редакції:
вул. Університетська, 31,
м. Ірпінь, Київська обл., 08205, Україна
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Під час посилання на матеріали наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» потрібно використовувати транслітеровану назву «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» або «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Університет державної фіскальної служби України, 2021

УНИВЕРСИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИСКАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ

Научный специализированный журнал

Выпуск 8

Ирпень • УГФСУ • 2021

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Основатель, издатель: Университет государственной фискальной службы Украины

Основан в 2017 году, правопреемник Научного вестника Национального университета государственной налоговой службы Украины (экономика, право)

Продолжаемое издание (выходит по мере накопления материала)

Языки издания: украинский, русский, английский

Свидетельство о Государственной регистрации печатного средства массовой информации Серия КВ 22277-12177 Р от 02.08.2016

Рекомендовано к печати решением Ученого совета Университета государственной фискальной службы Украины (протокол № 14 от 23.11.2021)

Журнал включен в Перечень научных специализированных изданий Украины (категория Б) в отрасли экономических наук приказом МОН Украины от 15.10.2019 № 1301

Редакционная коллегия: *О. А. Шевчук*, д.э.н., профессор (главн. ред.); *Н. П. Мацелюх*, д.э.н., профессор (зам. главн. ред.); *С. В. Онышко*, д.э.н., профессор (зам. главн. ред.); *Н. С. Дружинская*, к.э.н. (отв. секр.); *Е. В. Алейникова*, д.н. по гос. управл., профессор; *В. Л. Андрущенко*, д.э.н., профессор; *Я. В. Белинська*, д.э.н., профессор; *Е. И. Береславская*, д.э.н., профессор; *И. Н. Боярко*, д.э.н., профессор; *В. В. Гурочкина*, д.э.н., доцент; *Н. Г. Диденко*, д.н. по гос. управл., профессор; *К. В. Дубич*, д.н. по гос. управл., профессор; *С. А. Дяченко*, д.н. по гос. управл.; *В. Д. Зализко*, д.э.н., профессор; *В. Ю. Ильин*, д.э.н., профессор; *Л. Н. Карпенко*, д.э.н., профессор; *Е. Г. Карташов*, д.н. по гос. управл., доцент; *Ю. М. Коваленко*, д.э.н., профессор; *А. В. Кожина*, к.н. по гос. управл., доцент; *Т. А. Коляда*, к.э.н., с.н.с., доцент; *В. Н. Краевский*, д.э.н., профессор; *А. В. Лисовый*, д.э.н., профессор; *В. В. Мартыненко*, д.э.н., доцент; *В. Н. Мельник*, д.э.н., профессор; *А. А. Олешко*, д.э.н., профессор; *В. А. Осмятченко*, д.э.н., профессор; *Ю. В. Пасичник*, д.э.н., профессор; *П. В. Пашко*, д.э.н., профессор; *С. В. Петруха*, к.э.н., доцент; *В. В. Пылыпив*, д.э.н., профессор; *С. П. Риппа*, д.э.н., профессор; *Н. В. Стежко*, д.э.н., профессор; *А. А. Сунцова*, д.э.н., профессор; *Н. В. Ткаченко*, д.э.н., профессор; *Н. Н. Ткачева*, д.н. по гос. управл., профессор; *И. В. Ховрак*, д.э.н., доцент; *К. И. Швабий*, д.э.н., профессор; *Аміт Кумар*, доктор философии, MBA, M. Com, доцент; *Аннелена Лобб*, доктор философии, доцент; *Варадараджу Аравамудхан*, доктор философии, MBA, MPHIL, профессор; *Гечібая Бадрі*, д.э.н., профессор; *Гозора Владимир*, доктор философии, хабилитированный доктор, профессор, МБА; *Горал Юстина*, доктор философии, доцент; *Джвигол-Барош М.*, доктор философии, доцент; *Рафаэль Иризарри*, доктор наук, профессор; *Искандар Муда*, доктор философии, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Мискевич Радослав*, доктор философии, доцент; *Мохд Заини Абд Карим*, доктор философии, профессор; *Новак Дариуш*, хабилитированный доктор, профессор; *Сафван Аль Салим*, доктор философии, профессор; *Сипко Юрай*, доктор философии, профессор, МБА; *Натела Циклашвили*, д.э.н., профессор.

Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение : научный специализированный журнал / редкол. : О. А. Шевчук (главн. ред.) и др. – Ирпень : Университет государственной фискальной службы Украины, 2021. – Выпуск 8. – 178 с.

Издание вмещает научные статьи, посвященные актуальным проблемам экономики.

Научный журнал основан с целью опубликования результатов научных исследований по вопросам теории и практики финансов, бухгалтерского учета, налогообложения и других направлений экономической науки.

Для научных работников, преподавателей, аспирантов, студентов и всех, кто интересуется научными исследованиями в сфере экономики.

Размещен на открытой информационной платформе OJS Университета государственной фискальной службы Украины.

Научным статьям, опубликованным в журнале, присваивается индекс DOI (Digital Object Identifier) – идентификатор цифрового объекта.

Журнал размещен в профильных международных наукометрических базах данных, репозитариях и поисковых системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакция журнала ведет систематическую работу по включению научного издания в международные электронные библиотеки, каталоги и наукометрические базы данных с целью вхождения в мировое научное информационное пространство, повышения рейтинга журнала и индексов цитирования его авторов. Сейчас редколлегия проводит работу по вхождению журнала в Scopus и Web of Science.

Адрес редакции:
ул. Университетская, 31
г. Ирпень, Киевская обл., 08205, Украина
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Во время ссылки на материалы научного журнала «Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение» нужно использовать транслитерируемое название «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» или «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Университет государственной фискальной службы Украины, 2021

UNIVERSITY OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

ECONOMIC HERALD

SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION

The Scientific Professional Journal

Issue 8

Irpin ● USFSU ● 2021

ISSN 2617-5932
UDC 330(05)

Founder, publisher and manufacturer: University of the State Fiscal Service of Ukraine
The scientifi c journal was founded in 2017. The journal is the successor of the journal Scientific Bulletin of the National University of State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)
Continued edition (released with the accumulation of material)
Language of publication: Ukrainian, Russian, English
The certificate of state registration of the print mass media: KB 22277-12177 P, 02.08.2016
Recommended for printing and Internet distribution by the decision of the Academic Council of University of the SFS of Ukraine (Protocol № 14, 23.11.2021)
The journal is licensed as academic, professional journal (category B) in all economic sciences (Decree of Ministry of Education and Science of Ukraine: № 1301, issued 15.10.2019)

Editorial Board: *Oleg Shevchuk*, Doctor of Economics, Professor (Editor-in-chief); *Svitlana Onyshko*, Doctor of Economics, Professor (deputy Ed.); *Nataliia Matseliukh*, Doctor of Economics, Professor (deputy Ed.); *Nataliia Druzhynska*, Ph.D. in Economics (resp. secr.); *Olena Aleinikova*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Volodymyr Andruschchenko*, Doctor of Economics, Professor; *Yanina Belinska*, Doctor of Economics, Professor; *Olena Bereslavska*, Doctor of Economics, Professor; *Iryna Boiarko*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Viktoriya Hurochkina*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Nina Didenko*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Klavdia Dubych*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Svitlana Diachenko*, Doctor of Science in Public Administration; *Vasily Zalizko*, Doctor of Economics, Professor; *Valerij Ilin*, Doctor of Economics, Professor; *Lidiia Karpenko*, Doctor of Economics, Professor; *Evgen Kartashov*, Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor; *Yuliia Kovalenko*, Doctor of Economics, Professor; *Alla Kozhyna*, Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor; *Tetiana Koliada*, Ph.D. in Economics, Associate Professor; *Volodymyr Kraevsky*, Doctor of Economics, Professor; Andrii Lisovyi, Doctor of Economics, Professor; Valentyna Martynenko, Doctor of Economics, Associate professor; *Viktor Melnyk*, Doctor of Economics, Professor; *Anna Oleshko*, Doctor of Economics, Professor; *Volodymyr Osmiatchenko*, Doctor of Economics, Professor; *Yurii Pasichnyk*, Doctor of Economics, Professor; *Pavlo Pashko*, Doctor of Economics, Professor; *Serhiy Petrukha*, Ph.D. in Economics, Associate Professor; *Vitalii Pylypiv*, Doctor of Economics, Professor; *Serhii Rippa*, Doctor of Economics, Professor; *Nadiia Stezhko*, Doctor of Economics, Professor; *Olesia Suntsova*, Doctor of Economics, Professor; *Nataliia Tkachenko*, Doctor of Economics, Professor; *Nataliia Tkachova*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Inna Khovrak*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Kostiantyn Shvabii*, Doctor of Economics, Professor; *Amit Kumar*, PhD., MBA (Financnce), M. Com, Assistant Professor; Annelena Lobb, PhD, Associate Professor; *Badri Gechbaia*, Doctor of Economic, Professor; *Varadaraj Aravamudhan*, Ph.D, MBA, MPHIL, Professor; *Gozora Vladimir*, Dr.h.c. prof. mpx.h.c. prof. Ing. PhD., MBA; *Góral Justyna*, PhD, Assistant Professor; *Dźwigoł-Barosz Mariola*, Ph.D., Associate Professor; *Rafael Irizarry*, DrC, Professor of statistics; *Iskandar Muda*, Ph.D, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Miśkiewicz Radosław*, Ph.D., Associate Professor; *Mohd Zaini Abd Karim*, PhD, Professor; *Nowak Dariusz*, Dr hab., Professor UEP; *Safwan Al Salaimeh*, Phd, Professor; *Sipko Juraj*, Prof. Ing., PhD., MBA; *Tsiklashvili Natela*, Doctor of Economics, Professor.

Economic herald. Series: finance, accounting, taxation : the Scientific Professional Journal / Editorial Board : O. A. Shevchuk (Editor-in-chief) and others. – Irpin : University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2021. – Issue 8. – 178 p.

The publication contains scientific articles, devoted to actual problems of the economy.

The scientific journal was founded to publish the results of scientific research on the theory and practice of finance, accounting, taxation and other areas of economic science.

For researchers, lecturers, graduate students, students and everyone interested in research in the field of economics.

The scientific journal is located on the open information platform OJS of the University of the State Fiscal Service of Ukraine

DOI (digital object identifier) – the scientific articles are assigned digital object identifier.

The journal is published in international scientometric databases, repositories and search engines: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), Vernadsky National Library of Ukraine.

The editorial board conducts systematic work on integration of the scientific publications in international electronic libraries, catalogs and scientometric databases in order to enter the world scientific information space, increase the rating of the journal and the citation indices of its authors. The editorial board working on the inclusion of the scientific journal in Scopus and Web of Science.

Address of the editorial board:
31, Universitetskaya str., Irpin, Kyiv region, Ukraine, 08205
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

During the reference to the materials of the scientific journal «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation» you need to use the transliterated title «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia».

© University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2021

ЗМІСТ

Вітальне слово Г. Пліс.....10
Бедринець М. Д., Корецька І. В. Особливості децентралізації в контексті світового досвіду: типи, моделі та форми.....11
Бойко Н. О., Богославець О. Г., Ілляшенко І. О., Шевчук О. В., Шмігельська Є. А. Анімаційна діяльність як ефективний фактор зростання рівня послуг та конкурентоспроможності підприємств гостинності Туреччини.....19
Борса В. В. Вплив митного реєстру на зону безпеки інтелектуальної власності в сучасних умовах зовнішньоекономічної діяльності.....30
Брехов С. С. Пріоритети вдосконалення діяльності державної податкової служби щодо оцінювання ризиків з питань трансфертного ціноутворення.....40
Грицун В. В. Міжнародна фінансова допомога ЄС.....52
Гурочкіна В. В., Рєзнік С. В. Формування системи інноваційного розвитку промислових підприємств в емерджентній економіці.....62
Лисецька Н. М. Систематизація теоретико-методологічних підходів використання непрямих методів контролю за доходами і витратами фізичних осіб.....75
Петик Л. О., Бундз Н. Б., Кравчук А. С. Роль місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів України.....85
Петруха Н. М., Гуденко О. Д., Мазур А. О., Мальцев М. А. Державне стимулювання сталого розвитку природно-ресурсного та аграрного секторів національної економіки.....95
Піжук О. І. Трансформація фіскальної політики України крізь призму теорії обмежень.....106
Хачатрян В. В., Менчинська О. М. Сучасний стан та тенденції розвитку міжнародного ринку лізингових послуг.....114
Чернецька О. В., Чепець О. Г. Особливості обліку розрахунків за виплатами допомоги з тимчасової непрацездатності.....126
Шевчук О. А., Слюсар В. Ю. Взаємодія внутрішнього та зовнішнього фінансового контролю державних підприємств.....135
Шкуропат О. Г., Петруха С. В., Мельников О. В. Перспективи державних підприємств в умовах модернізації системи управління державною власністю (на прикладі підприємств, віднесених до сфери управління Державної аудиторської служби України).....144
Яківченко А. М. Інноваційний маркетинг у системі розвитку промислових підприємств.....156
Бедринець М. Д., Грушко Н. С. Бюджетна децентралізація в Україні: результати, виклики і перспективи.....164
Шевчук О. А. Науковий погляд на розвиток сільської економіки в умовах нової соціально-економічної реальності (рецензія на монографію).....176

СОДЕРЖАНИЕ

Поздравительное слово Г. Плис.....10

Бедринец М. Д., Корецкая И. В. Особенности децентрализации в контексте мирового опыта: типы, модели и формы.....11

Бойко Н. А., Богославец О. Г., Ильяшенко И. О., Шевчук О. В., Шмигельская Е. А. Анимационная деятельность как эффективный фактор роста уровня услуг и конкурентоспособности предприятий гостеприимства Турции.....19

Борса В. В. Влияние таможенного реєстра на меры содействия защите прав интелектуальной собственности при осуществлении внешнеэкономической деятельности.....30

Брехов С. С. Приоритеты совершенствования деятельности государственной налоговой службы по оценке рисков в области трансфертного ценообразования.....40

Грыщун В. В. Международная финансовая помощь ЕС.....52

Гурочкина В. В., Резник С. В. Формирование системы инновационного развития промышленных предприятий в эмерджентной экономике.....62

Лисецкая Н. Н. Систематизация концептуальных подходов использования косвенных методов контроля за доходами и расходами физических лиц.....75

Петик Л. О., Бундз Н. Б., Кравчук А. С. Роль местных налогов и сборов в доходах местных бюджетов Украины.....85

Петруха Н. Н., Гуденко А. Д., Мазур А. А. , Мальцев М. А. Государственное стимулирование устойчивого развития природно-ресурсного и аграрного секторов национальной экономики.....95

Пижук О. И. Трансформация фискальной политики Украины сквозь призму теории ограничений.....106

Хачатрян В. В., Менчинская Е. Н. Современное состояние и тенденции развития международного рынка лизинговых услуг.....114

Чернецкая О. В., Чепец О. Г. Особенности учета расчетов по выплатам пособий по временной нетрудоспособности.....126

Шевчук О. А., Слюсар В. Ю. Взаимодействие внутреннего и внешнего финансового контроля государственных предприятий.....135

Шкуропат А. Г., Петруха С. В., Мельников А. В. Перспективы государственных предприятий в условиях модернизации системы управления государственной собственностью (на примере предприятий, отнесенных к сфере управления Государственной аудиторской службы Украины).....144

Якивченко А. Н. Инновационный маркетинг в системе развития промышленных предприятий.....156

Бедринец М. Д., Грушко Н. С. Бюджетная децентрализация в Украине: результаты, вызовы и перспективы.....164

Шевчук О. А. Научный взгляд на развитие сельской экономики в условиях новой социально-экономической реальности (рецензия на монографию).....176

CONTENTS

Greetings H. Plis....10
Bedrynets M. D., Koretska I. V. Peculiarities of the Decentralization in the Context of World Experience: Types, Models and Shapes....11
Boiko N. O., Bogoslavets O. H., Illyashenko I. O., Shevchuk O. V., Shmihelska Ye. A. Animation Activity as an Effective Factor in the Growth of Services and Competitiveness of Hospitality Enterprises in Turkey....19
Borsa V. V. Influence of the Customs Register on Measures to Promote the Protection of Intellectual Property Rights in the Implementation of Foreign Economic Activities....30
Brekhov S. S. Priorities for Improving the Activities of the State Tax Service to Assessing the Risks of Transfer Pricing....40
Hrytsun V. V. EU International Financial Assistance....52
Hurochkina V. V., Rieznik S. V. Creation of Innovative Development System for Industrial Enterprises in the Emergent Economy....62
Lysetska N. M. Systematization of the Conceptual Approaches to the Use of I ndirect Methods of Control Over Income and Expenses of Individuals....75
Petyk L. O., Bundz N. B., Kravchuk A. S. The Role of Local Taxes and Fees in the Revenues of Local Budgets of Ukraine....85
Petrukha N. M., Hudenko O. D., Mazur A. O., Maltsev M. A. State Promotion of Sustainable Development of Natural Resource and Agrarian Sectors of the National Economy....95
Pizhuk O. I. Transformation of Ukraine's Fiscal Policy Through the Prism of Limitation Theory....106
Khachatrian V. V., Menchynska O. M. Current State and Trends of the International Leasing Services Market....114
Chernetskaya O. V., Chepets O. G. Accounting Features for Payments of Temporary Disability Benefits....126
Shevchuk O. A., Sliusar V. Yu. Cooperation Between the Internal and External Financial Control of State Enterprises....135
Shkuropat O. G., Petrukha S. V., Melnykov O. V. Prospects of Public Enterprises in the Conditions of Modernization of the State Ownership Management System (on the Example of Enterprises Related to the Field of Management of the State Audit Service of Ukraine)....144
Yakivchenko A. M. Innovative Marketing in the System of Industrial Enterprises Development....156
Bedrynets M. D., Hrushko N. S. Budget Decentralization in Ukraine: Results, Challenges and Prospects....164
Shevchuk O. A. Scientific View on the Rural Economy Development in the Conditions of New Socio-Economic Reality (review of the monograph)....176

УДК 338.45
JEL L10, L29, L69, M29, O29
DOI 10.33244/2617-5932.8.2021.62-74

В. В. Гурочкіна,
д-р екон. наук, доцент,
в.о. директора ННІ економіки,
оподаткування та митної справи
e-mail: viktoriav2005@ukr.net
ORCID ID 0000-0001-8869-0189;
С. В. Рєзнік,
здобувач ступеня доктора філософії,
Університет ДФС України,
м. Ірпінь, Україна
e-mail: sergey.reznik.19@gmail.com
ORCID ID 0000-0003-4917-5058

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В ЕМЕРДЖЕНТНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Охарактеризовано значення концепції інноваційного розвитку промислових підприємств у контексті забезпечення економічної стабільності та сталого розвитку України, яке полягає у тому, що в рамках реалізації цієї концепції вбачаються ключові основи, перспективи та можливості досягнення високого рівня вітчизняної конкурентоспроможності для формування економіки інноваційного типу в умовах емерджентності при входженні у глобальну економічну систему. Окреслено коло питань, які потребують вдосконалення для цілей інноваційного розвитку промислових підприємств в емерджентних умовах на глобальному рівні. Оцінено фінансово-економічні показники іноземних промислових підприємств та виявлено ключову особливість їх зростання. Проаналізовано фінансово-економічні показники національних промислових підприємств та виявлено ключові проблеми в їх діяльності.

Ключові слова: *емерджентність, економічна система, промислове підприємство, фінансово-економічні показники, інноваційний розвиток.*

В. В. Гурочкина, С. В. Резник. Формирование системы инновационного развития промышленных предприятий в эмерджентной экономике

Охарактеризовано значение концепции инновационного развития промышленных предприятий в контексте обеспечения экономической стабильности и устойчивого развития Украины, заключающееся в том, что в рамках реализации данной концепции усматриваются ключевые основы, перспективы и возможности достижения высокого уровня отечественной конкурентоспособности для формирования экономики инновационного типа в условиях эмерджентности при вхождении в глобальную экономическую систему. Очерчен круг вопросов, требующих усовершенствования для

© Гурочкіна В. В., Рєзнік С. В., 2021

целей инновационного развития промышленных предприятий в эмерджентных условиях на глобальном уровне. Оценены финансово-экономические показатели иностранных промышленных предприятий и установлено ключевую особенность их роста. Проанализированы финансово-экономические показатели национальных промышленных предприятий и выявлены ключевые проблемы в их деятельности.

Ключевые слова: *эмерджентность, экономическая система, промышленное предприятие, финансово-экономические показатели, инновационное развитие.*

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад механізму забезпечення інноваційного розвитку промислових підприємств в емерджентній економіці.

Постановка проблеми. Останні роки концепція інноваційного розвитку промислових підприємств у контексті забезпечення економічної стабільності та сталого розвитку України набуває особливо важливого значення для розвитку промисловості, оскільки саме в рамках реалізації цієї концепції вбачаються ключові основи, перспективи та можливості досягнення високого рівня вітчизняної конкурентоспроможності для формування економіки інноваційного типу в умовах емерджентності при входженні у глобальну економічну систему. Процеси формування системи інноваційного розвитку промислових підприємств в емерджентній економіці характеризуються нестабільністю, невизначеністю умов зовнішнього середовища, низьким рівнем технологічної оснащеності внутрішнього середовища та обмеженими ресурсами в цілому. Водночас стратегічні перспективи та практико-орієнтовані пропозиції, що задекларовані урядом та представлені у науковій літературі, можуть бути основою для інноваційного розвитку, проте потребують практичного випробовування та діагностики впливу факторів на підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств на глобальному рівні. Тому розробка теоретико-методичних основ, практико-орієнтованих аспектів запровадження низки інструментів управління для формування системи інноваційного розвитку промислових підприємств в емерджентних умовах для цілей глобалізації є актуальною.

Опираючись на наведений теоретико-методичний базис інноваційного розвитку промислових підприємств, у статті наведено джерела забезпечення та впроваджені інноваційні технології, які направлені на активізацію позитивних емерджентних властивостей, які сприяють стратегічній міцності структури. Інформаційною базою дослідження слугують наукові праці вітчизняних та іноземних авторів у сфері інноваційного розвитку, матеріали анотованих звітів Глобальної медіаорганізації Fortune, офіційні статистичні дані Державної служби статистики України. При написанні статті використані наукові методи систематизації та класифікації, метод теоретичного узагальнення, аналіз та синтез, статистичний й аналітичний методи, планування та фінансового аналізу, графічний метод дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі написання цього наукового дослідження нами були використані такі методи дослідження, як: узагальнення, статистичний й аналітичний методи, планування та фінансового аналізу. Дослідженням принципів та закономірностей розвитку промислових підприємств в емерджентній економіці, інноваційного потенціалу підприємства займалися українські науковці: М. П. Войнаренко, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула, Л. В. Кравченко. Моделювання функціональної залежності емерджентних якостей економічних систем охарактеризовано

у працях Л. Л. Лазебник. Б. М. Одягайло у своїх працях аналізувала міжнародну маркетингову стратегію для українського підприємства в умовах обмеженого попиту.

Питання системоутворюючих процесів та методичного інструментарію потребують вдосконалення для цілей інноваційного розвитку промислових підприємств в емерджентних умовах на глобальному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перед українськими підприємствами досить гостро стоїть питання пошуку нових ідей та дієвих методів управління та залучення інвестицій або диверсифікація фінансових ризиків [1, с. 52]. Зазвичай розвиток промислових підприємств в емерджентній економіці відбувається відповідно до основних економічних законів, дія яких виявляється у всіх сферах суспільного відтворення.

Основними компонентами становлення емерджентної економіки є формування в країні блоків, що змінюються під впливом інформаційних технологій для забезпечення фінансової, соціальної та інноваційної надійності [2, с. 247].

Принципи та закономірності діяльності промислових підприємств в Україні можуть мати прояви емерджентного розвитку, оскільки проявляється інноваційна функція економічної безпеки, що відзначається стрибкоподібним системним перетворенням, і трансформація підсистем підприємства без установлення стратегічних цілей.

Система розвитку вітчизняного та іноземного промислового підприємства має бути побудована на основі дотримання принципів системності, своєчасності, безперервності, плановості, законності, цілеспрямованості, економічної доцільності, диверсифікації та контролю [3, с. 2–3].

У сучасних ринкових умовах забезпечення інноваційної орієнтації промислових підприємств підвищить споживання продукції, що випускається підприємством, і допоможе збалансованості та ефективності функціонування на ринку в цілому. При такому підході інновації можна вважати запорукою сталого економічного розвитку.

Для прикладу пропонуємо навести ряд відомих промислових підприємств, які в своїй діяльності користуються інноваційними технологіями та входять до глобального рейтингу найбільших компаній світу Fortune Global-500 (табл. 1). Сьогодні світ стоїть на порозі шостого технологічного управління, характерною особливістю якого стануть такі технології: біо- і нанотехнології, генна інженерія, мембранні і квантові технології, фотоніка, мікромеханіка, термоядерна енергетика.

Синтез досягнень у вищевказаних сферах призведе до створення таких розробок: квантового комп'ютера, штучного інтелекту що, в кінцевому рахунку, змінить усю систему управління (державою, суспільством, економікою) регіону і породить новий світогосподарський уклад, заснований на нових соціальних принципах управління суспільством.

Як ми можемо побачити, використання інновацій у промисловій галузі дозволяє підприємствам не тільки отримувати надприбуток від своєї діяльності, але й підтримувати економіку країни, в якій розміщені їхні активи.

Сенс державної інноваційної політики в тому, щоб, зберігши в максимальному ступені накопичений науково-технічний потенціал і розвинувши необхідну інфраструктуру, розробити механізми, що стимулюють не тільки розвиток інноваційних процесів, а й освоєння їх результатів.

Таблиця 1

Фінансові результати діяльності зарубіжних промислових підприємств за 2020 рік, згідно з рейтингом Fortune Global-500

Компанія	Виручка за 2020 рік, млрд дол.	Галузь
Sinopec Group	$414,649	виробництво нафти та газу
Royal Dutch Shell	$396,556	виробництво нафти та газу
China National Petroleum	$392,976	виробництво нафти та газу
State Grid	$387,056	виробництво електроенергії
Saudi Aramco	$355,905	виробництво нафти та газу
BP	$303,738	виробництво нафти та газу
Exxon Mobil	$290,212	виробництво нафти та газу
Volkswagen	$278,341	виробництво автомобілів
Toyota Motor	$272,612	виробництво автомобілів

Джерело: [4].

Стримуючі фактори інноваційного розвитку промислових підприємств України численні. До них можна віднести: слабке управління НТП, відсутність тісної взаємодії держави і приватного бізнесу; різке зниження витрат на науку; дефіцит і непрофесіоналізм кадрів; відсутність або недостатність маркетингової діяльності підприємств; низький рівень платоспроможного попиту на інноваційну продукцію; скорочення фінансування заходів з освоєння науково-технічних досягнень у виробництві та відповідних інноваційних програм; нерозробленість механізмів, що стимулюють розвиток інноваційного процесу в промисловості, та інші причини.

Разом з тим ресурсовибробляючі галузі промисловості в багатьох випадках продовжують випускати морально застарілі засоби виробництва, які передбачають, у свою чергу, використання спрощених технологій у промисловості. Це призводить до значного зниження продуктивності праці порівняно з кращими світовими аналогами.

Промисловість становить основу української економіки і його частка у ВВП нашої країни є порівняно великою (рис. 1).

Як ми бачимо, частка промисловості з кожним роком зменшується з 27,7 % у 2017 році до 26,3 % у 2019 році. Ось чому вкрай необхідно розробити ефективну систему розвитку інновацій у промисловому секторі, які допоможуть українським промисловим підприємства нарощувати свої обсяги та збільшувати ефективність.

Слід зазначити, що рівень розвитку матеріально-технічної бази українських підприємств залишається на низькому рівні: більша частина виробничих засобів зношена морально і фізично. Детальніше аналіз стану основних засобів підприємств України наведено в таблиці 2.

	2015	2016	2017	2018	2019
Сільське господарство	14,2	13,8	12,1	12	10,4
Промисловість	25,6	27,3	27,7	27,5	26,3
Послуги, у т.ч	60,2	58,9	60,2	60,5	63,3

Рис. 1. Частка промисловості у структурі ВВП України за 2015–2019 рр, %
Джерело: [3].

Отже, можна констатувати, що хоча за даними статистики показник зношеності основних засобів в Україні знизився у 2019 р. до 58,1 % порівняно із 83,5 % у 2017 р., але ці зміни відбулися не за рахунок оновлення основних засобів в Україні, а радше за рахунок зміни в методології підрахунку цього показника [6]. Так, наприклад, основні засоби провідних підприємств України, наприклад «Азовсталь», НАК «Нафтогаз», «Укртрансгаз», зношені більш ніж на 50 % [7, с. 8]. Повністю застаріле обладнання та відсутність застосування провідних технологій на виробництві не дозволяє досягнути вітчизняним виробникам конкурентного рівня якості продукції.

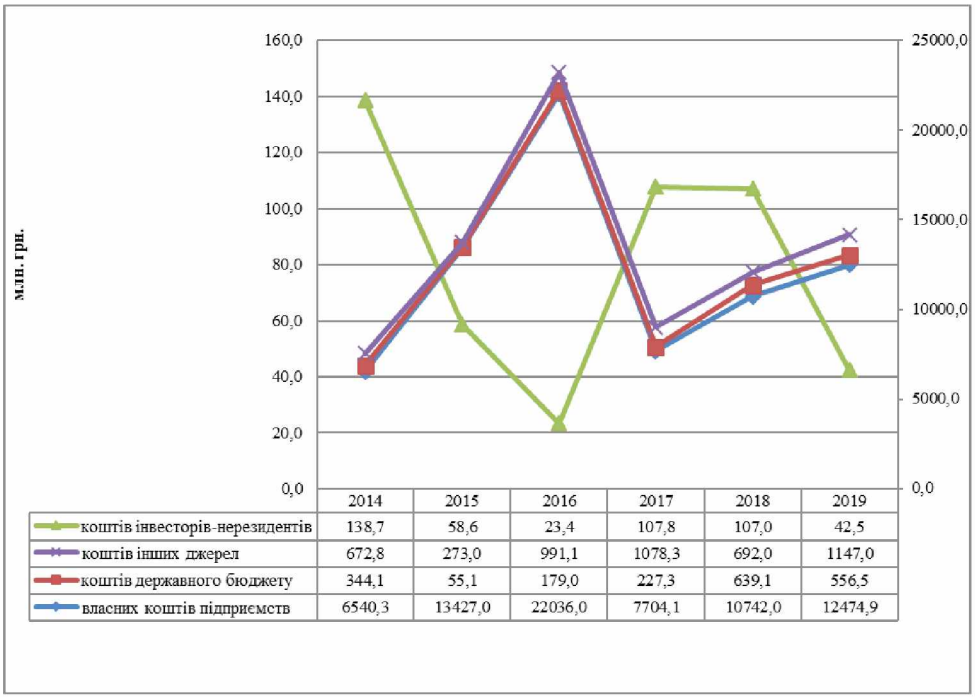
Таблиця 2

Вартість основних засобів промислових підприємств України за період 2014–2019 років, млрд грн

Показник	Роки						Абсолютне відхилення, ±		Відносне відхилення, %	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019 / 2014	2019 / 2018	2019 / 2014	2019 / 2018
Первісна вартість	7 396,9	9 148,0	10 401,3	13 752,1	7 641,3	8 177,4	780,5	536,0	110,5	107,0
Залишкова вартість	1 780,1	2 135,9	2 356,9	2 274,9	3 047,8	3 428,9	1 648,8	381,1	192,6	112,5
Ступінь зносу, %	75,9	76,7	77,3	83,5	60,1	58,1	-17,9	-2,0	76,5	96,7

Джерело: [8].

Не менш важливою проблемою функціонування інновацій у промислових підприємствах є порівняно низький рівень їх фінансування зі сторони нашої держави. Пропонуємо проаналізувати джерела фінансування інновацій українських промислових підприємств (рис. 2).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
коштів інвесторів-нерезидентів	138,7	58,6	23,4	107,8	107,0	42,5
коштів інших джерел	672,8	273,0	991,1	1078,3	692,0	1147,0
коштів державного бюджету	344,1	55,1	179,0	227,3	639,1	556,5
власних коштів підприємств	6540,3	13427,0	22036,0	7704,1	10742,0	12474,9

Рис. 2. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств України за період 2014–2019 рр, млн грн

Джерело: [9].

Як ми бачимо з рисунка 2, основним джерелом фінансування інноваційного розвитку українських промислових підприємств протягом 2014–2019. рр є власні кошти, частка яких становила від 70 до 94 % протягом досліджуваного періоду. Державна підтримка інноваційного розвитку була зовсім мізерною та свідчить про недосконалість державного механізму інвестування інновацій.

Основним показником ефективної фінансово-економічної діяльності є чистий прибуток підприємства, на основі аналізу якого можна визначити ефективність підприємства. Для прикладу пропонуємо проаналізувати чисті прибутки відомих українських промислових компаній та іноземних, проаналізувати їх результати (табл. 3).

З огляду на ключові фінансові результати відомих промислових підприємств, ми бачимо, що в більшості з них чисті доходи тримаються на рівні мільйонів гривень і в 2019 році відбувся спад рівня доходів таких підприємств, як Дніпроазот та Антонов на 48,7 % та 1,06 % відповідно у зв'язку зі скороченням рівня експорту своєї продукції.

Таблиця 3

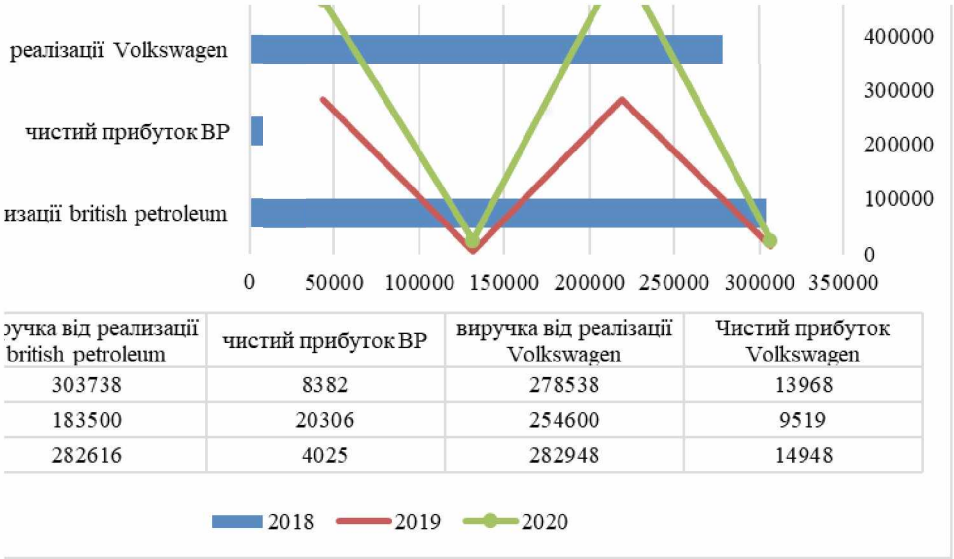
Динаміка виручки від реалізації та чистого прибутку українських промислових підприємств за 2017–2019 рр, млн грн

Компанія	ДТЕК		НАФТОГАЗ		ПРОГРЕС		АНТОНОВ		ДНІПРОАЗОТ	
Роки	Виручка від реалізації	Чистий прибуток	Виручка від реалізації	Чистий прибуток	Виручка від реалізації	Чистий прибуток	Виручка від реалізації	Чистий прибуток	Виручка від реалізації	Чистий прибуток
2017	134 637	4 628	227 500	39 400	96 710	22 803	6 062	330	7 303 169	533 185
2018	157 619	12 373	289 600	11 600	461 635	84 034	8 962	1 584	3 932 505	-767 910
2019	143 659	10 083	251 600	63 300	1 308 629	105 574	5 998	448	6 999 686	273 532
Темп зміни, %	6,70	117,87	10,59	60,66	1 253,15	362,98	-1,06	35,76	4,16	-48,70

Джерело: [10, 11, 12, 13, 14].

Шалене зростання доходу ми бачимо у Прогресі, він у 2019 році зріс на 362,98 % порівняно з 2014, на нашу думку, таке зростання відбулося у зв'язку із запровадженням сучасного виробництва, яке дозволило підприємству скоротити витрати на виготовлення своєї продукції.

Наступним пропонуємо дослідити динаміку показників іноземних підприємств за останні кілька років (рис. 3). Як бачимо, з аналізу основних фінансових показників таких зарубіжних промислових компаній, як British Petroleum та Volkswagen видно, що в період із 2018 по 2020 відбувається плавне зростання чистого прибутку British Petroleum. Таке зростання свідчить про рівномірний розвиток підприємства та наявність сприятливих умов для цього, в основному таких як стабільна політична та фінансова системи та наявність інноваційних технологій, які збільшують обсяги виробництва.

ручка від реалізації british petroleum	чистий прибуток BP	виручка від реалізації Volkswagen	Чистий прибуток Volkswagen
303738	8382	278538	13968
183500	20306	254600	9519
282616	4025	282948	14948

Рис. 3. Динаміка виручки від реалізації та чистого прибутку іноземних промислових підприємств за 2018–2020 рр., млн дол. США

Джерело: [15, 16].

Українським промисловим підприємствам вкрай необхідно розвивати та впроваджувати інноваційні технології у своє виробництво, які мінімізують часові втрати та максимізують загальну продуктивність. Детальніше розглянемо основні інструменти інноваційного розвитку, які використовують українські промислові компанії для успішного функціонування на українському та міжнародному ринках (табл. 4).

Таблиця 4

Використання інноваційних технологій українськими промисловими підприємствами

Компанія	Галузь	Використання діджитал маркетингу
Нафтогаз	Видобуток газу та електроенергії	Компанія на прикладі своїх іноземних партнерів запровадила систему управління SAP S/4HANA, яка в підсумку має зекономити час і кошти Нафтогазу
IDS Borjomi Ukraine	Безалкогольні напої	Створила додаток mywatershop, за допомогою якого швидкого і зручно замовити питну воду, та додаток Waterbalance, який допомагає людям стежити за водним балансом організму відповідно до своїх параметрів
ДТЕК	Енергетика	Створила програму MODUS, одним із головних результатів якої є побудова підземної інфраструктури зв'язку (Wi-Fi) на глибині 500 м у шахті. Це єдиний проєкт в Україні та один із найперших у Європі
Дніпроазот	Хімічна	Виробництво відновника оксиду азоту для автомобільних дизельних двигунів на основі карбаміду
Антонов	Літакобудування	Розроблений БАК (безпілотний авіаційний комплекс), розробки таких проєктів, як «Горлиця», «Стратегічний БАК», «Мішеневий комплекс», а також різні спеціалізовані модифікації літаків

Джерело: розроблено автором.

Українські підприємства поступово впроваджують інноваційні технології в свою діяльність та переходять на більш технологічний процес виробництва, проте, враховуючи мінливість української економіки, нестабільність фінансового ринку та відсутність підтримки зі сторони держави, кардинальних змін у найближчому майбутньому не очікується.

Досягнення багатофункціональної конкурентоспроможності вітчизняних промислових компаній з соціальної, економічної, екологічної, інноваційної, інформаційної та інших складових має бути стратегічною метою науковообґрунтованої промислової політики. Держава, ґрунтуючись на рекомендаціях науки, покликана своєчасно посилати промисловому бізнесу ясні і чіткі сигнали про перспективні найважливіші напрями виробничої діяльності, орієнтувати і спрямовувати його ділову активність у потрібне для суспільства русло, вказувати шляхи подолання відставання наших промислових підприємств від рівня їх зарубіжних конкурентів.

Основні напрями інноваційної політики для промислових підприємств повинні включати такі пункти: забезпечення правового регулювання інноваційного розвитку та захисту інтересів його учасників; здійснення прямої і непрямої підтримки промисловості в створенні і освоєнні інновацій; визначення і реалізацію пріоритетного розвитку

галузі промисловості; розвиток ефективних форм партнерства і кооперації, формування відповідних організаційно-економічних структур у галузі промисловості; підготовку кадрів у сфері інноваційної діяльності для галузі промисловості; пріоритетний розвиток матеріально-технічної бази галузі промисловості; розвиток міжнародного співробітництва в галузі інновацій.

Реалізація зазначених напрямів інноваційної політики в галузі промисловості передбачає, на наш погляд, вирішення таких завдань.

По-перше, необхідний системний підхід до управління інноваційним розвитком підприємств галузі промисловості, що спирається на ряд специфічних принципів, дозволяє визначити раціональні значення виробничих характеристик і фінансово-економічних показників для ефективного функціонування промислових підприємств.

По-друге, необхідно розробляти новий підхід до своєчасного визначення та оцінки кризового стану галузі промисловості, який дозволяє прогнозувати викликані кризою структурні зрушення аналізованої економічної системи, а також проблеми та ризики, пов'язані з інноваційною діяльністю промислових підприємств, що сприяє мінімізації негативних наслідків для їх стійкого розвитку.

По-третє, для підвищення ефективності функціонування галузі промисловості слід використовувати методику вирішення завдань інноваційного розвитку, що дозволяє використовувати системний підхід при визначенні кризового стану промислового підприємства.

По-четверте, слід розробити модель для прогнозування інноваційної діяльності в галузі промисловості.

По-п'яте, отриманий у моделі коефіцієнт інноваційного розвитку дозволить враховувати позитивну, негативну і незмінну динаміку інноваційного процесу в галузі промисловості, а також граничні переходи при позитивній і негативній динаміці, дозволить здійснювати оцінку інноваційної діяльності промислових підприємств у реальних соціально-економічних умовах при розробці проєктів модернізації, що дасть можливість оцінити ефективність управління інноваційним розвитком.

Незважаючи на всю недосконалість інноваційного розвитку України, в галузі промисловості нашої держави є значний науковий потенціал. Освоєння нововведень спостерігається в основному на видобувних та будівельних підприємствах, адже кожен другий долар в Україні припадає на експорт чорних металів та хімічної продукції.

Розвиток вітчизняних промислових підприємств характеризується безліччю проблем, найвагомішими з яких є відсутність державної підтримки, нестабільність економіки та невизначеність політики. На нашу думку, саме обмін досвідом із зарубіжними партерами та використання сучасних технологій можуть стати для наших підприємств каталізатором розвитку. Адже в міру шаленого розвитку світу все більшої популяризації набувають інноваційні технології, які не тільки пришвидшують усі процеси на підприємстві, але й мінімізують витрати, впроваджуючи в кожен із процесів ефективне використання ресурсів.

Висновки. Емерджентною можна вважати таку економіку країни, яка характеризується нестабільною економічною та політичними системами, що ускладнює процес інвестування у розвиток бізнесу в цій країні, оскільки іноземні чи вітчизняні інвестори не можуть бути впевнені в окупності своїх інвестицій у певні об'єкти, оскільки все змінюється колосально швидко.

Щодо розвитку промислових підприємств саме в Україні, то можна стверджувати, що у нас є дві ключові проблеми – це відсутність державної підтримки та застаріла техніка, які в сукупності ускладнюють сам процес виробництва та перешкоджають введенню інновацій. У сучасних ринкових умовах забезпечення інноваційної орієнтації промислових підприємств підвищить споживання продукції, що випускається підприємством, і допоможе збалансованості та ефективності функціонування на ринку в цілому. При такому підході інновації можна вважати запорукою сталого економічного розвитку. На прикладі аналізу фінансових показників зарубіжних підприємств ми виявили, що ключовою особливістю їх зростання є інновації, які пришвидшують ефективність виробництва та мінімізують втрати. Доцільно для ряду промислових підприємств в країні було б запозичити досвід іноземних партнерів та почати застосовувати інноваційні технології, які зможуть, по-перше, зекономити час виготовлення, а по-друге, збільшити чисті доходи.

На основі дослідження інноваційних технологій вітчизняних підприємств ми визначили, що багато з них впроваджують інноваційні технології в свою діяльність та починають переходити на більш технологічний процес виробництва. Основною проблемою промислових підприємств в Україні є мінливість нашої економіки та відсутність підтримки зі сторони держави.

Промисловість в Україні становить приблизно 26 % від загальнодержавного ВВП і є ключовою галуззю нашої держави, адже кожен другий долар в Україні – це експорт чорних металів та хімічної продукції. Нашій державі потрібно переглянути свою інвестиційну політику і почати займатися підтримкою вітчизняних підприємств, прибутки від діяльності яких йтимуть саме до державного бюджету. На нашу думку, саме завдяки правильній державній політиці в галузі інновацій промисловість України може вийти на новий технологічний рівень і в майбутньому не тільки підняти імідж нашої країни, але й збагатити економіку. Саме інновації в українську промисловість допоможуть модернізувати галузь та збільшити фінансово-економічні показники діяльності усіх дотичних до галузі підприємств.

Перспективи подальших досліджень мають вектор пошуку ефективних механізмів активізації позитивних емерджентних властивостей для цілей інноваційного розвитку промислового підприємства, що сприятиме прискоренню реалізації інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гурочкіна В. В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту [Електронний ресурс] / В. В. Гурочкіна // Економіка: реалії часу. – 2015. – № 5(21). – С. 51–57. – Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/archive/2015/No5/51.pdf (дата звернення: 16.10.2021).

2. Modeling of Functional Dependence Emergent Qualities of Economic Systems [Електронний ресурс] / L. Lazebnyk et al. Proceedings of the 6th International Conference on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). (Khmelnytskyi, Ukraine, September, 2019). Atlantis Press. Volume 95. – URL: https://www.atlantis-press.com/proceedings/smtesm-19/125917656. DOI: https://cutt.ly/xT2lCe5 (дата звернення: 16.10.2021).

3. Гурочкіна В. В. Принципи та закономірності розвитку промислових підприємств в емерджентній економіці [Електронний ресурс] / В. В. Гурочкіна, Л. В. Кравченко //

Інфраструктура ринку. – 2020. – № 42. – С. 156–163. – Режим доступу: http://www.market-/infr.od.ua/journals/ 2020/42_2020_ukr/29.pdf (дата звернення: 16.10.2021).

4. Global 500. Fortune. 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fortune./com/global500/ (дата звернення: 16.10.2021).

5. Manufacture, value added (% of GDP). 2019. вебсайт – Режим доступу: https://data./worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.ZS (дата звернення: 17.10.2021).

6. Одягайло Б. М. Міжнародна маркетингова стратегія для українського підприємства в умовах обмеженого попиту / Б. М. Одягайло // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2009. – № 3 (19). – С. 7–13.

7. Рудніченко Є. М. Опортуністична поведінка суб'єктів реалізації фіскальної функції держави в контексті економічної безпеки: погляд з позиції агентської теорії / Є. М. Рудніченко // Бізнес Інформ. – 2013. – № 6. – С. 18–23.

8. Офіційний вебсайт Державної служби статистики України, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 17.10.2021).

9. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ni/dj_fin_igpp/dj_fin_idpp_u.htm (дата звернення: 17.10.2021).

10. Аналіз фінансових результатів DTEK, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dtek.com/content/files/analiz-finansovikh-rezultativ.pdf (дата звернення: 17.10.2021).

11. Аналіз фінансових результатів Нафтогаз, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://cutt.ly/ST2lIg2 (дата звернення: 17.10.2021).

12. Аналіз фінансових результатів Прогрес, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://progress.gov.ua/zvitnist/ (дата звернення: 17.10.2021).

13. Аналіз фінансових результатів АНТОНОВ, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.antonov.com/file/s2A6pZoXmOqqk?inline=1 (дата звернення: 17.10.2021).

14. Аналіз фінансових результатів Дніпроазот, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.azot.com.ua/files/filemanager/files/Corporate/05761620_2019.p (дата звернення: 17.10.2021).

15. BP Revenue 2006–2021. 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www./macrotrends.net/stocks/charts/BP/bp/revenue (дата звернення: 17.10.2021).

16. Volkswagen AG Revenue 2006–2021. 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://cutt.ly/qT2lFpU (дата звернення: 17.10.2021).

17. Хачатрян В. В. Світові тренди просторового науково-технічного розвитку бізнес-процесів [Електронний ресурс] / В. В. Хачатрян, О. М. Ткачук, О. М. Менчинська // Економічний вісник. Серія «Фінанси, облік, оподаткування». – 2020. – № 6. – С. 145–157. – Режим доступу: https://doi.org/10.33244/2617-5932.6.2020.145-157 (дата звернення: 17.10.2021).

18. Лазебник Л. Л. Інноваційні кластери як об'єкт державної структурної політики України [Електронний ресурс] / Л. Л. Лазебник, О. М. Соколова // Економічний вісник. Серія «Фінанси, облік, оподаткування». – 2021. – № 7. – С. 74–85. – Режим доступу: http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/article/view/601/793 (дата звернення: 17.10.2021).

REFERENCES

1. Hurochkina, V. V. (2015). Innovacijnyj potencial pidpryjemstva: sutnistj tasystema zakhystu [Innovative potential of the enterprise: essence and protection system]. Economy: the realities of time, (5(21)), 51–57. URL: https://economics.opu.ua/files/archive/2015/No5/51.pdf

2. Lazebnyk, L. at al. (2019). Modeljuvannja funkcionaljnoji zalezhnosti emerdzhentnykh jakostej ekonomichnoji systemy [Modeling of Functional Dependence Emergent Qualities of Economic Systems]. Atlantis Press, (95). URL: https://www.atlantis-press.com/proceedings/smtesm-19/125917656 DOI: https://cutt.ly/xT2lCe5

3. Gurochkina, V. V., Kravchenko, L. V. (2020). Pryncypy ta zakonomirnosti rozvytku promyslovykh pidpryjemstv v emerdzhentnij ekonomici [Principles and patterns of development of industrial enterprises in the emergent economy]. Market infrastructure, (42), 156–163.

4. Global 500 (2020). [Global 500] Fortune. URL: https://fortune.com/global500/

5. Vyrobnyctvo, dodana vartistj (% VVP) (2019). [Manufacture, value added (% of GDP)]. Retrieved from https://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.ZS

6. Odyagailo, B. M. (2009). Mizhnarodna marketynghova strateghija dlja ukrajinsjkogho pidpryjemstva v umovakh obmezhenogho popytu [International marketing strategy for Ukrainian enterprises in conditions of limited demand]. Bulletin of the Kryvyi Rih Economic Institute of KNEU, (3 (19)), 7–13.

7. Rudnichenko, E. M. (2013). Oportunistychna povedinka subjektiv realizaciji fiskaljnoji funkciji derzhavy v konteksti ekonomichnoji bezpeky: poghljad z pozyciji aghentsjkoji teoriji [Opportunistic behavior of the subjects of the fiscal function of the state in the context of economic security: a view from the standpoint of agency theory]. Business Inform, (6), 18–23.

8. Oficijnyj veb-sajt Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrayiny (2019). [Official website of the State Statistics Service of Ukraine]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua

9. Dzherela finansuvannya innovacijnoyi diyalnosti promyslovyh pidpryyemstv [Sources of financing of innovative activity of industrial enterprises]. (2019). URL: http://www.ukrstat.gov./ua/operativ/operativ2020/ni/dj_fin_igpp/dj_fin_idpp_u.htm

10. Analiz finansovyh rezultativ DTEK [Analysis of financial results of DTEK]. (2019). URL: https://dtek.com/content/files/analiz-finansovikh-rezultativ.pdf

11. Analiz finansovyh rezultativ Naftogaz [Analysis of financial results of Naftogaz]. (2019). URL: https://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/9B0566E71C6B0F9CC2257/EDD006/E558B?OpenDocument&Expand=3&

12. Analiz finansovy`x rezul`tativ Progres [Analysis of financial results of Progress]. (2019). URL: http://progress.gov.ua/zvitnist/

13. Analiz finansovyh rezultativ Antonov [Analysis of financial results of Antonov]. (2019). URL: https://www.antonov.com/file/s2A6pZoXmOqqk?inline=1

14. Analiz finansovyh rezultativ Dniproazot [Analysis of financial results of Dniproazot]. (2019). URL: http://www.azot.com.ua/files/filemanager/files/Corporate/05761620_2019.p

15. Dohid BP (2006-2021) [BP Revenue]. Retrieved from https://www.macrotrends.net/stocks/charts/BP/bp/revenue

16. Dohid Volkswagen AG [Volkswagen AG Revenue]. (2006-2021). URL: https://www./macrotrends.net/stocks/charts/VWAGY/volkswagen-ag/revenue

17. Khachatryan, V. V., Tkachuk, O. M., Menchinskaya, O. M. (2020). World trends in spatial scientific and technical development of business processes. Ekonomichnyi visnyk. Seriia: finansy, oblik, opodatkuvannia, (6), 145–157. URL: https://doi.org/10.33244/2617-5932.6.2020.145-157

18. Lazebnyk, L. L., Sokolova, O. M. (2021). Innovatsiini klastery yak obiekt derzhavnoi strukturnoi polityky Ukrainy [Innovative Clusters as an Object of the State Structural Policy of Ukraine]. Ekonomichnyi visnyk. Seriia: finansy, oblik, opodatkuvannia, (7), 74–85. URL: http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/article/view/601/793

Viktoriya V. Hurochkina, Doctor of Economy, Associate Professor, University of State Fiscal Service of Ukraine, Ukraine

Serhii V. Rieznik, Applicant for Ph.D., University of State Fiscal Service of Ukraine, Ukraine

Creation of Innovative Development System for Industrial Enterprises in the Emergent Economy

The conception of innovative development of industrial enterprises in the context of providing economic stability and sustainability of Ukraine is extremely important for industry development, because of its feature to increase the level of national competitiveness to create an innovative economy in terms of emergence. Processes of the innovative development system creation for industrial enterprises in the emergent economy have some main features. They are instability, the uncertainty of environmental conditions, the low level of technological equipment of the internal environment, and limited resources in general. At the same time, a strategy approved by the government can be the basis for innovative development, but it requires practical testing and analyze the impact of increasing industrial enterprises' competitiveness factors at the global level. The object of research is the system-forming processes and methodological tools of innovative development of industrial enterprises in the emergent economy. The subject of research is the theoretical and methodological foundations and practice-oriented aspects of the system of innovative development of industrial enterprises in the emergent economy. The purpose of research is to substantiate the theoretical and methodological principles and practical recommendations for the formation of a system of innovative development of industrial enterprises in the emergent economy. The financial and economic indicators of foreign industrial enterprises were estimated and it is revealed that the key feature of their growth are innovations that accelerate production efficiency and minimize losses. The financial and economic indicators of national industrial enterprises were analyzed and key problems in their activities are identified, namely the lack of state support and outdated equipment, which together complicate the production process and hinder the introduction of innovations. In today's market conditions, ensuring the innovative orientation of industrial enterprises will increase the consumption of products produced by enterprises and help the balance and efficiency of the market as a whole. With this approach, innovation can be considered as a guarantee of sustainable economic development.

Keywords: *emergence, economics system, industrial enterprise, financial and economic indicators, innovative development.*

Стаття надійшла до редколегії 28 жовтня 2021 року